

Styrdokument

HANDLINGSPLAN FÖR ANDTS-FÖREBYGGANDE ARBETE 2022-2025



Våra styrdokument

[Normerande]

Policy - Vår hållning, övergripande
Riktlinjer - Rekommenderade sätt att agera
Regler - Absoluta gränser och ska-krav

[Aktiverande]

Strategi - Avgörande vägval och strategiområden från fullmäktigeberedningar
Program - Avgörande vägval och programområden från andra än fullmäktigeberedningar
Plan - Uppdrag, tidsram och ansvar

Innehåll

1	Bakgrund	4
1.1	Definitioner	4
1.2	Kartläggning av ANDTS-situationen i Ulricehamns kommun	5
1.2.1	Drogvaneundersökning bland ungdomar	5
1.2.2	Förekomst i avloppsvatten	6
1.2.3	Trygghetsundersökning 2020	7
2	Roller, ansvar och organisation	8
2.1	Roller	8
2.2	Ansvar och organisation	9
3	Syfte	10
4	Handlingsplan	11
4.1	Uppföljning och utvärdering	11
4.2	Att lyckas med ANDTS-förebyggande arbete	11
4.3	Mål 1: Tillgången till alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar ska minska	12
4.4	Mål 2 – Barn och unga ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar.	14
4.5	Mål 3: Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller debuterar tidigt med alkohol och spel om pengar ska successivt minska	17
4.6	Mål 4: Antalet personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar ska successivt minska.	18
4.7	Mål 5: Personer med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha tillgång till vård och stöd av god kvalitet samt antalet personer som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar ska minska	19

1 Bakgrund

Handlingsplanen för det ANDTS-förebyggande arbetet har sin utgångspunkt i regeringens proposition för en nationell ANDTS-strategi *En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025* (Prop. 2020/21:132), nationella folkhälsopolitikens mål och målområden samt den uppdaterade socialtjänsten. Proportionen är inte antagen i skrivandes stund. Riksdagen tillkännager ytterligare några saker kopplade till den nationella strategin för regeringen. Inga av dessa tillkännagivande får direkt bäring på målen i denna handlingsplan. På regional nivå är *En regional strategi för alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel för 2018-2021* som är framtagen inom regional myndighetssamverkan "Västra Götalandssamverkan mot droger". Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för folkhälsan på lokal nivå och för att främja det nationella målet om en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. I *Verksamhetsplan för gemensamt folkhälsoarbete mellan Södra hälso- och sjukvårdsnämnden och Ulricehamns kommun 2021* lyfts ANDTS-förebyggande arbete, och i denna *Handlingsplan för ANDTS-förebyggande arbete 2022-2025* återfinns kommunstyrelsens uppdrag till förvaltningen för detta arbete.

1.1 Definitioner

ANDTS står för alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar.

Alkohol avser berusningsdryck.

Narkotika avser exempelvis cannabis, opiater, centralstimulerande medel, nädroger, hallucinogener och icke-medicinsk användning av läkemedel.

Dopningsmedel avser prestationshöjande substanser såsom anabola androgena steroider (AAS), tillväxthormon och testosteron.

Tobaks- och nikotinprodukter avser exempelvis cigaretter, snus, e-cigaretter, örtprodukter och vattenpipa, oavsett om de innehåller både tobak och nikotin eller endast en av dessa.

Snifningsmedel som används genom att andas in ångor från lättflyktiga medel i berusningsmedel, exempelvis lösningsmedel, lim och gaser.

Spel om pengar avser problem med spel om pengar, kan också kallas spelproblem. Spelproblem är att ha svårt att kontrollera hur mycket pengar och tid man lägger på att spela om pengar.

Förebyggande innebär att försöka förhindra att personer börjar bruka eller missbruka ANDTS. Insatser sker dels genom generella åtgärder (universell prevention), som riktas till alla, och dels genom selektiva åtgärder, som riktas till identifierade riskgrupper eller individer.

Riskgrupper avser grupper av individer där det föreligger risk att grupperna ska hamna i ett missbruk. Avsikten med att identifiera grupper är för att med riktade åtgärder främja en jämlik hälsa.

Risk- och skyddsfaktorer är sådana som främjar respektive förebygger olika faktorer i människors livsvillkor och levnadsvanor som påverkar användningen av ANDTS. Med riskfaktorer avses faktorer som ökar sannolikheten för att något oönskat ska uppstå. Skyddsfaktorer motverkar att det negativa kan uppstå. Enstaka risk och skyddsfaktorer har i regel liten effekt på individens beteende, men flera faktorer tillsammans kan ge större effekt. Många av dessa faktorer är likartade för flera utfall inom folkhälsoområdet och de kan delas in i tre nivåer: strukturell, social och individuell nivå.

Barn avser personer i åldern 0 till 18 år

Ungdomar avser personer i åldern 12 till 18 år.

Unga avser personer i åldern 13 till 25 år.

Unga vuxna avser personer i åldern 19 till 25 år.

Vuxna avser personer över 18 år.

1.2 Kartläggning av ANDTS-situationen i Ulricehamns kommun

1.2.1 Drogvaneundersökning bland ungdomar

Var tredje år undersöks drogvanorna bland unga 15-åringar och 17-åringar i Västra Götalandsregionen genom CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning)-undersökningen. I sin nuvarande form har den genomförts år 2013, 2016 och 2019 vilket är det senaste resultatet och kommer presenteras nedan.

Över tid är Ulricehamns resultat stabila och indikerar att det drogförebyggande arbetet ger effekt men det finns också tecken som visar att arbetet har möjlighet att utvecklas. I jämförelse med andra Sjuhäradskommuner finns det resultat att arbeta mer med, till exempel är det fler som dricker alkohol och varit berusade samt spelat om pengar. De positiva resultaten är bland annat att färre unga har vänner som använt narkotika, fler trivs i skolan och fler är nöjda med förhållandet till familjen.

Alkohol

Nästan hälften (44 procent) av Ulricehamns 15-åringar uppger att de druckit alkohol de senaste 12 månaderna vilket är en minskning sedan år 2016, men en ökning med 4 procent sedan år 2013. Hos 17-åringarna uppger 75 procent att de druckit alkohol de senaste 12 månaderna, och detta är en minskning med 10 procent sedan år 2013, men ingen förändring sedan år 2016. Det är färre 15- och 17-åringar som intensivkonsumerar alkohol än tidigare år. Den största minskningen ses hos 17-åriga flickor. Med intensivkonsumtion av alkohol menas antingen fyra stora burkar starköl/starkcider, 25 cl sprit, en hel flaska vin, eller sex burkar folköl

Det är vanligast för ungdomarna att få tag på alkohol genom kompisar, kompisars syskon eller andra vuxna men även genom sina egna föräldrar. Bland 15-åringarna från Ulricehamn är det 17 procent som blivit bjudna på alkohol av sina föräldrar medan 46 procent av 17-åringarna blivit det. Detta är en minskning från tidigare år. Det är vanligare bland 15-åriga pojkar och 17-åringar oavsett kön att bli bjuden på alkohol av sina föräldrar än genomsnittet i Västra Götaland. Intensivkonsumtion av alkohol är vanligare bland ungdomar som blivit bjudna på alkohol av sina föräldrar.

Narkotika

Användningen av narkotika är bland 15-åriga och 17-åriga pojkar är oförändrad, men har ökat bland 17-åriga flickor. Andelen som har använt narkotika i Ulricehamn är i nivå med genomsnittet i Västra Götaland. Dubbelt så många ungdomar uppger att de har flera vänner som använt narkotika än som uppger att de själva använt det. Cannabis följt av kokain och ecstasy är de vanligaste narkotika-preparaten bland ungdomar. Det upplevs vara lättare att få tag på narkotika än tidigare och särskilt narkotikaklassade preparat.

Det är fler ungdomar som anser att det inte finns någon risk med att prova cannabis eller använda cannabis varje helg än vad tidigare undersökningar visat.

Tobaks- och nikotinprodukter

Det är färre 15-åringar som röker jämfört med år 2016. Bland 17-åringarna är det något färre pojkar än flickor som röker. Jämfört med tidigare år är det färre ungdomar i Ulricehamn som anser att rökning påverkar människor negativt.

15 procent ungdomar snusar i Ulricehamn. Det är framförallt pojkar som snusar, dock kan den största ökningen ses bland de 17-åriga flickorna. 15-åringarna följer genomsnittet i Västra Götaland medan 17-åringarna snusar mer än genomsnittet i regionen. Allt färre ungdomar anser att snusning inte påverkar människor negativt.

Spel om pengar

Det är allt fler ungdomar i Ulricehamn som inte har spelat om pengar och det är också färre ungdomar som spelat om pengar under de senaste 12 månaderna eller för mer än 12 månader sedan. Dock har det skett en ökning samtliga tre år som undersökningen har genomförts bland de som spelat om pengar under de senaste 30 dagarna, från fyra procent år 2013 till 11 procent år 2019.

Det är vanligast att spela för under 100 kronor, där det skett en minskning från senaste mätningen till sju procent. Samtidigt är det fler som uppger att de spelar om mellan 100-300 kronor eller för mer än 300 kronor. Totalt två procent uppger att de ibland eller nästan alltid spelar för mer än de egentligen har råd med samt två procent som uppger att de behöver spela för allt större summor för att få samma känsla av spänning. Fyra procent uppger att de ibland eller nästan alltid återvänt en annan dag för att försöka vinna tillbaka de summor de förlorat, och en procent uppger att de ibland har lånat pengar eller sålt något för att finansierat spelet.

1.2.2 Förekomst i avloppsvatten

För att bidra till helhetsbilden av förekomsten av narkotikaanvändningen i kommunen har kanslifunktionen tillsammans med reningsverket i centrala Ulricehamn låtit drogtesta avloppsvattnet vid två tillfällen per kvartal, en vardag respektive helgdag, under 2020.

I tabellen nedan jämförs resultaten från provtagningstillfällena med Motalas kommun som 2019 genomförde tre (3) mätningar och deras medelvärde presenteras, Borås stad har genomfört två (2) mätningar på vardag respektive helgdag samt resultat från Stockholm. Analysen presenteras utifrån antal doser per 1 000 invånare och baseras på en mätperiod om 24 timmar per tillfälle. Genom att presentera resultaten utifrån antalet doser per 1 000 invånare möjliggör jämförelse med andra kommuner.

Substans	Ulrice- hamn	Ulrice- hamn	Ulrice- hamn	Ulrice- hamn	Motala	Borås Vardag, helgdag	Stockholm
	Vardag: 2020-12-08 – 2020-12- 09	Helgdag: 2020-12-12 – 2020-12- 13	Vardag: 2020-03-31 – 2020-04-01	Helgdag: 2020-04-03 – 2020-04- 04			
Cannabis (THCA- metabolit)	23,9	12,3	120,2	68,2	58	101,4 , 75,2	440
Kokain + bensoylekgonin (BzE)	0,8	1,1	1,1	1,9	0,4	2,7 , 6,4	4,7
Amfetamin + metamfetamin	3,6	4,3	54,7	54,8	21	13,0 , 17,3	79

Antalet doser avser inte antalet personer som brukat substanserna eftersom en person kan ta flera doser under provtagningsperioden. En dos är standardiserat till cannabis 125 mg, kokain 100 mg samt amfetamin + metamfetamin 30mg. Resultatet för cannabis-halten från vardagen, en tisdag, kan vara en fördröjd halt som egentligen påvisar antalet doser under helgdagarna före.

Det är viktigt att tänka på att cannabishalten i dessa tester är svårt att tyda och analysera enligt forskare. Resultaten som påvisas är framförallt en indikation eftersom det inte går att utläsa hur många och hur ofta personer använt narkotika men även att styrkan på narkotikan varierar. Resultatet ger en ögonblicksbild och det är av stor vikt att göra kontinuerliga mätningar under längre tid för att kunna dra slutsatser. Testerna kan också ses som ett komplement till andra undersökningar såsom drogvaneundersökningarna hos ungdomar, polisens och tullens olika beslag samt iakttagelser. Positivt med dessa tester är att de inte pekar på någon enskild åldersgrupp samt inte baseras på självuppskattning, liksom drogvaneundersökningarna gör.

1.2.3 Trygghetsundersökning 2020

Under november 2020 genomförde Ulricehamns kommun tillsammans med polisen en digital trygghetsundersökning. En majoritet av de svarande har postort Ulricehamn men det är också flera svaranden från Hökerum och Gällstad samt var mellan 31 – 80 år.

60,9 procent känner sig trygga eller mycket trygga, 18,6 procent känner sig varken trygg eller otrygg samt 20,5 procent känner sig otrygg eller mycket otrygg. Fler män än kvinnor känner sig trygga men det är lika många män som kvinnor som känner sig otrygga. De platser som upplevs otrygga är till stor del kända sedan tidigare av såväl kommun som polis. Fler kvinnor än män uppger att de ändrar sitt beteende på dessa platser på grund av att de känner sig otrygga. Kvinnors främsta anledningar till otrygghet är kön och ålder medan män svarar ålder, etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning.

De tre viktigaste områdena kommunen kan arbeta mer med för att öka tryggheten är minskat drogbruk, en meningsfull fritid för unga och kränkningar i skolan. Det som de flesta kan tänkas göra för att öka tryggheten är att tipsa polisen om brott följt av att engagera sig i grannsamverkan, föregå med gott exempel i trafiken och ta del av information från kommun, polis eller andra för att förebygga brott. De fyra främsta problemområdena som polisen ska prioritera enligt de svarande är ungdomsbrottslighet, ökad närvaro på otrygga platser, narkotikabrottslighet och livsstilskriminellas brott.

2 Roller, ansvar och organisation

2.1 Roller

Folkhälsomyndigheten har det nationella ansvaret för att samordna arbetet med det ANDTS-förebyggande arbetet och för uppföljning av regeringens ANDTS-strategi. Ansvaret innefattar bland annat kunskapsstöd om förebyggande metoder, tillsyn enligt alkohol- och tobakslagarna samt för bevakning, utredning och kontroll av hälsofarliga varor.

Polisens mål är att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället. Utöver akuta uppdrag och utredningsverksamhet handlar en stor del av polisens uppgifter om brottsförebyggande arbete där ANDTS-förebyggande arbete ingår som en del. Tillsammans med kommunens tillsynsmyndighet genomför polisen tillsyn på krogar, föreläsningar på skolor och tillsammans med träningsanläggningar kring dopningsmedel. Polisen i Ulricehamn har varit med i framtagandet av denna handlingsplan och lyfter upp det gemensamma ANDTS-förebyggande arbetet i de gemensamma samverkansforumen.

Länsstyrelsen ska sprida och verka för genomförandet av den nationella ANDTS-strategin på regional nivå med uppdrag gällande både förebyggande arbete och tillsyn. I detta arbete har varje länsstyrelse ANDTS-samordnare som bidrar till att stödja utvecklingen av ett strukturerat, långsiktigt och kunskapsbaserat lokalt ANDTS-förebyggande arbete.

Västra Götalandsregionen (VGR) och Södra hälso- och sjukvårdsnämnden (HSNS) samarbetar med Ulricehamns kommun för att utveckla det lokala folkhälsoarbetet. Hälso-

och sjukvården har också ansvar för beroendemottagningen som behandlar vuxna med beroendeproblematik i kombination med psykisk sjukdom och sprututbytesmottagning.

Ulricehamns kommun arbetar med ANDTS-förebyggande arbete som en del i det lokala folkhälsoarbetet, trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Denna handlingsplan för det ANDTS-förebyggande arbetet styr hur förvaltningens arbete ska prioriteras.

2.2 Ansvar och organisation

Kommunal samordning av det ANDTS-förebyggande arbetet

Länken till regionalt ANDTS-förebyggande arbete kan organiseras inom kommunerna på olika sätt. I Västra Götaland har alla kommuner minst en kontaktperson för det lokala drogförebyggande arbetet, ofta i form av drogförebyggande samordnare och/eller folkhälsostrateg. Länsstyrelsens ANDTS-samordnare ansvarar för att sprida kunskap och vetenskapligt betrodda metoder till kommunens samordnare som i sin tur kan införa dessa lokalt.

Drogeförebyggande samordning

I Ulricehamns kommun har folkhälsostrateg ansvar för samordning och utveckling av det ANDTS-förebyggande arbetet i kommunen och ska involvera berörda verksamheter, både kommunens och externa aktörer.

Lokalt brottsförebyggande råd

För att samordna kommunens och den lokala polisens resurser har Ulricehamns kommun ett lokalt brottsförebyggande råd. Rådet består av kommunens sektorschefer och politiker bjuds in till att delta, Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund (Särf), det kommunala bostadsbolaget (STUBO) samt lokalpolisområde Borås genom närvaro av kommunpolis. Ordförande för rådet är kommunchef. Lokala BRÅ är styrgrupp för effektiv samordning för trygghet (EST), ANDTS-arbetet och SSPF. Rådet anger inriktning och följer upp arbetet inom ramen för sina mandat samt är ansvarig för den samverkansöverenskommelse kring brott och otrygghet som finns mellan kommun och polis.

Samverkansöverenskommelse med polisen

För att formalisera samarbetet mellan kommun och polis i det lokala brottsförebyggande arbetet kan parterna skriva en samverkansöverenskommelse. Överenskommelsen ger en möjlighet att ta tillvara kunskap och erfarenheter hos både kommun och polis samt ge det lokala brottsförebyggande rådet en fastare och tydligare struktur. I överenskommelsen läggs fokus på bland annat arbetet med ANDTS.

Samordningsgrupp för det ANDTS-förebyggande arbetet

Tillhörande det lokala brottsförebyggande rådet och strukturen för effektiv samordning för trygghet (EST) finns det och skapas det grupper som ska samverka och verka för eller emot ett avgränsat område, problem eller utmaning. En av dessa grupper som föreslås skapas är en samordningsgrupp där lokala aktörer inom det ANDTS-förebyggande arbetet samlas för att planera, diskutera utmaningar och möjligheter i syfte att använda de begränsade resurserna effektivt. Gruppen ska ledas av folkhälsostrateg som ansvarar för den drogförebyggande samordningen. Styrgrupp är Lokala BRÅ.

Säkerhetssamordnare

Säkerhetssamordnaren arbetar med kommunala säkerhetsfrågor och brottsförebyggande insatser såsom leda arbetet med Effektiv samordning för trygghet (EST). Förebyggande ANDTS-arbete är en del av det brottsförebyggande arbetet och säkerhetssamordnaren deltar även i det lokala brottsförebyggande rådet samt arbetar nära drogförebyggande samordnare.

Individ och familjeomsorgen

Öppenvårdsenheten arbetar med både råd och stöd och på uppdrag av socialsekreterare, det är även hit fältsekreteraren organisatoriskt tillhör. Fältsekreteraren arbetar i miljöer där ungdomar finns, till exempel på skolor, fritidsgårdar och i centrum. Unga kan ta kontakt för att få stöd och motivation, hjälp att komma i kontakt med myndigheter, om de har problem med vänner eller funderingar om alkohol och droger.

Anhörigstöd

Anhörig kan få stöd från kommunen men också från region, kyrkor, frivilliga organisationer med flera. Eftersom behovet ser olika ut beroende på vilken situation anhöriga befinner sig i finns också olika typer av stöd att få. Musslan är en stödgrupp för barn och ungdomar vars föräldrar har ett beroende av spel, droger eller alkohol, eller har en psykisk ohälsa och drivs i samverkan mellan Ulricehamns kommun och Svenska kyrkan.

Sektor lärande

Till varje skola i kommunen finns ett elevhälsoteam kopplat till barn och ungdomar kan vända sig med frågor om hälsa och studier. I teamet finns skolans rektor, skolkurator, skolsköterska och specialpedagog eller speciallärare. Genom teamet kan de också få kontakt med psykolog, specialpedagog och skolläkare. I skolornas läroplaner ingår undervisning om ANDTS.

Familjecentralen är en mötesplats med aktiviteter för barn och föräldrar under förskoleåren. Här finns barnmorskemottagning och barnhälsovård, öppen förskola och förebyggande socialtjänst som gemensamt erbjuder råd och stöd i föräldraskapet och kunskap kring barns utveckling.

Kultur och fritid

Ansvarar för kultur- och fritidsutbudet och arbetar bland annat med arrangemang och idrottsanläggningar. Som ett komplement till föreningslivets insatser mot barn och ungdomar bedrivs även verksamhet i egen regi till olika åldersgrupper i form av öppna mötesplatser. Dessa är viktiga som ANDTS-fria mötesplatser. Personal tillhörande ungas fritid har en viktig främjande funktion för att ungdomar ska få en meningsfull fritid och fullfölja sina studier.

Miljöenheten

Ansvarar för tillsyn av till exempel restauranger och butiker vad gäller servering av alkohol och tobaksförsäljning, samt för rökfria skolgårdar. Miljöenheten bedriver myndighetsutövning som regleras av särskild lagstiftning och miljö- och byggnämnden vilket gör att denna handlingsplans uppdrag rörande miljöenheten inte regleras av kommunfullmäktige.

3 Syfte

Syftet med handlingsplan för det förebyggande ANDTS-arbetet är ett samhälle fritt från narkotika och dopning med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och spel om pengar samt ett minskat bruk av tobaks- och nikotinprodukter.

Syftet överensstämmer med det övergripande nationella målet för ANDTS-strategin.

4 Handlingsplan

Ulricehamns kommuns förebyggande ANDTS-arbete riktas i första hand mot barn, ungdomar och de vuxna som finns i deras närhet. För alla verksamheter inom kommunen gäller det gemensamma förhållningssättet nolltolerans mot alla former av ANDTS för barn och unga.

Handlingsplanens uppdrag ska genomföras inom ram för verksamheternas ordinarie budget. Utifrån verksamhetsplan för det gemensamma folkhälsoarbetet mellan Ulricehamns kommun och Södra hälso- och sjukvårdsnämnden finns det medel att ansöka om som stöd för att verkställa uppdrag.

Uppdragen ska genomföras under handlingsplanens giltighetstid samt i den takt och omfattning ansvarig enhet, verksamhet eller sektor finner lämpligt. Varje uppdrag fördelas på huvudansvarig respektive deltagande enhet, verksamhet eller sektor. Huvudansvariga förväntas vara drivande i genomförandet och följa upp som en del i kommunens systematiska kvalitetsarbete. De deltagande förväntas vara delaktiga i genomförandet och skapa goda förutsättningar för uppdraget, men behöver inte följa upp uppdraget i kommunens systematiska kvalitetsarbete.

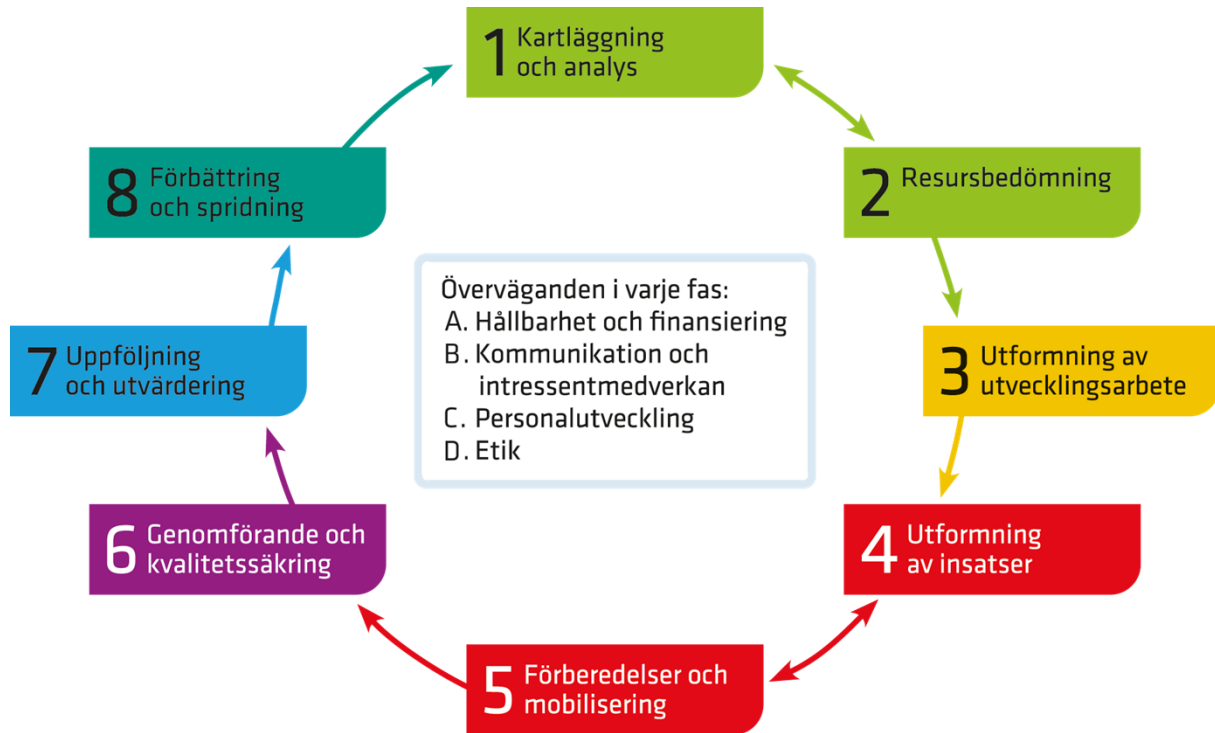
4.1 Uppföljning och utvärdering

Uppdragen i handlingsplanen kommer följas upp årligen utifrån angivna indikatorer som en del av kommunens systematiska kvalitetsarbete. Målen kommer följs upp genom statistik från exempelvis kommunens verksamheter och polisen, folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor, CAN-undersökningen och andra relevanta undersökningar, såsom kommunens kvalitet i kortet (KKiK).

Provtagning på avloppsvattnet för olika narkotikasubstanser har gjorts inför denna handlingsplan i syfte att bidra till helhetsbilden av förekomsten av narkotikaanvändningen i kommunen. Därför kan det resultatet användas som en del av grundmätning för att sedan göra ytterligare en provtagningsomgång i samband med att effekten av denna handlingsplan utvärderas och det planeras inför en ny revidering.

4.2 Att lyckas med ANDTS-förebyggande arbete

Folkhälsomyndigheten har lyft fram nyckelfaktorer för ett framgångsrikt förebyggande arbete och dessa ska genomsyra planering, genomförande, uppföljning och implementering av uppdragen i handlingsplanen.



4.3 Mål 1: Tillgången till alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar ska minska

	Uppdrag	Indikatorer	Huvudansvarig	Deltagande
1.1	Årlig tillsyn tillsammans med andra myndigheter för att säkerställa krögares skötsamhet i alkoholserving samt casinospel och enarmade banditer.	Antal genomförda tillsynsbesök	Miljöenheten	
1.2	Årlig tillsyn av alla butiker som säljer folköl, butiker som säljer tobaks- och nikotinprodukter samt rökfria miljöer	Antal genomförda tillsynsbesök	Miljöenheten	

	som skolgårdar och lekplatser.			
1.3	Utarbeta och implementera samverkansstruktur där krögare, kommun och polis träffas regelbundet i syfte att minska och försvåra narkotikaanvändning samt minderårigas köp av alkohol i restaurangmiljö	Antal deltagande krögare	Strategi- och utvecklingsenheten	Miljöenheten
1.4	Årligen arbeta med metoden Ansvarsfull Alkoholservice bl.a. genom att erbjuda utbildning för krögare och serveringspersonal om narkotika, narkotikapåverkade personer och -relaterade beteenden	Antal deltagare i snitt per utbildningstillfälle	Miljöenheten	
1.5	Årliga informations- och antilångningsinsatser för att öka medvetenheten bland vuxna om ungdomars tillgång till alkohol, tobaks- och nikotinprodukter och narkotika inför riskhelger och lokala evenemang, exempelvis inspark.	Antal insatser	Öppenvårdsenheten	Strategi- och utvecklingsenheten
1.6	Regelbundna insatser mot långning av alkohol till unga vuxna	Antal genomförda insatser	IFO Myndighet vuxen	Öppenvårdsenheten
1.7	Skapa fler öppna mötesplatser för alla ungdomar som är fria från ANDTS, med särskilt fokus på nationella och lokala riskhelger och -evenemang, såsom inspark	Antal öppna mötesplatser för ungdomar under nationella och lokala riskhelger och evenemang per år	Ungas fritid	

1.8	Arbeta med välförankrad samverkansöverenskommelse mellan kommun och polis	Antagen samverkansöverenskommelse	Kommunchef	
1.9	I införandet och implementeringen av metoden Effektiv samordning för trygghet uppmärksamma ANDTS i den lokala lägesbilden	Införd fråga i den lokala lägesbilden om ANDTS	Kanslifunktionen	

4.4 Mål 2: Barn och unga ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar.

	Uppdrag	Indikatorer	Huvudansvarig	Deltagande
2.1	Regelbunden information till ungdomar och deras vårdnadshavare om fördelar och nackdelar med sociala medier samt verktyg för att hantera dessa	Antal informationstillfällen	Öppenvårdsenheten	Sektor lärande Ungas fritid
2.2	Kontinuerligt sprida ett informationshäfte för vårdnadshavare på högstadiet om olika narkotikapreparat, effekter av narkotika, tecken på		Strategi- och utvecklingsenheten	Öppenvårds-enheten Verksamhet grundskola

	narkotikaanvändning och lokal kontaktlista för stöd. Informationshäftet ska finnas på flera språk och spridas både digitalt och i fysisk form.			
2.3	Årlig utbildning/information till vårdnadshavare om narkotika med fokus på att upptäcka narkotikaanvändning samt narkotikans effekter på hälsa och samhälle under högstadiet	Antal utbildnings- och informationstillfällen Andel vårdnadshavare som nåtts av informationen	Öppenvårdsenheten	Verksamhet grundskola
2.4	Kontinuerlig utbildning/information till vårdnadshavare om tobaks- och nikotinprodukter, alkohol och andra droger, antilangning och aktuell ANDTS-situation i kommunen vid mötesplatser för vårdnadshavare i årskurs 5 och årskurs 7	Antal utbildnings- och informationstillfällen Andel vårdnadshavare som nåtts av informationen	Öppenvårdsenheten	Verksamhet grundskola
2.5	Årlig utbildning/information till årskurs 1 på gymnasiet om narkotikans effekter på hälsa och samhälle	Andel av eleverna i åk 1 på gymnasiet som deltagit	Tingsholmsgymnasiet, nationella och individuella program	
2.6	Regelbundna kompetenshöjande insatser till	Andel av professionella i ungas närhet som	Sektor lärande Sektor välfärd	

	professionella i ungas närhet, exempelvis skol- och fritidspersonal, personal på öppna mötesplatser, boendepersonal inom LSS, om ANDTS och med särskilt fokus på att upptäcka narkotikaanvändning samt narkotikans negativa effekter på hälsa och samhälle	deltagit i kompetenshöjande insatser Antal kompetenshöjande insatser	Sektor service	
2.7	Regelbunden information till all personal som möter invånare om var de ska vända sig vid misstanke om droganvändning hos barn och unga vuxna	Antal informationstillfällen	Strategi- och utvecklingsenheten	Öppenvårdsenheten
2.8	Tillgängliggöra information till barn och unga vuxna om var de själva kan vända sig för råd, stöd och hjälp		Strategi- och utvecklingsenheten	Verksamhet kultur och fritid Sektorstöd välfärd
2.9	Kontinuerlig information till föreningar som möter barn för att de ska veta var de ska vända sig vid misstanke om droganvändning hos barn eller ungdom	Andel föreningar som nåtts i snitt per informationstillfälle	Fritidsenheten Sektorstöd välfärd Kultur & bibliotek	Öppenvårdsenheten
2.10	För att få beviljade bidrag och stöd på årsbasis från kommunen ska föreningar med		Sektorstöd välfärd Verksamhet kultur & fritid	

	verksamhet för barn lämna in en uppdaterad alkohol- och drogpolicy var fjärde år		Verksamhet Park & skog Exploateringsenheten /Gata & trafik	
--	--	--	---	--

4.5 Mål 3: Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller debuterar tidigt med alkohol och spel om pengar ska successivt minska.

	Uppdrag	Indikatorer	Huvudansvarig	Deltagande
3.1	Införa en skoltid fri från tobaks- och nikotinprodukter	Andel skolor som infört en skoltid fri från tobaks- och nikotinprodukter	Verksamhet grundskolan Verksamhet tingsholm	
3.2	Utveckla en samverkansmodell för skola, individ- och familjeomsorg, polis och ungas fritid. Samverkan gäller för grupp- och individriktat arbete oavsett tid kring unga i riskzon för utanförskap, såsom kriminalitet och missbruk.	Framtagna rutiner för samverkan Antal samverkanstillfällen per år Andel elever med ogiltig frånvaro i skolan	Sektor välfärd	Sektor lärande Sektor service Miljöenheten
3.3	Utveckla förebyggande insatser mot spelproblem bland ungdomar och vuxna där det handlar om spel med pengar samt överdrivet spel om pengar	Antal insatser	Sektor välfärd	Sektor lärande Ungas fritid Miljöenheten
3.4	Genomföra en årlig trygghetsdag för årskurs 7 i samverkan med kommun, polis, räddningstjänst, näringsliv, civilsamhälle och ungdomsmottagningen	Antal genomförda trygghetsdagar	Verksamhet grundskola	Kansli-funktionen Verksamhet individ- och

				familje- omsorgen Verksamhet kultur och fritid
3.5	Ta fram och implementera rutiner för professionella i unga med funktionsnedsättnings närhet vid misstanke om droganvändning	Framtagen och implementerad rutin	Verksamhet funktions- nedsättning Enheten för socialpsykiatri Ulrikaskolans särskola Gymnasiesärsko- lans individuella program	Öppenvårds- enheten Ungas fritid

4.6 Mål 4: Antalet personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar ska successivt minska.

	Uppdrag	Indikatorer	Huvudansvarig	Deltagande
4.1	Tillsammans med polisen erbjuda regelbundna kompetensutvecklingsinsatser kring dopningsmedel, kosttillskott och träning för aktiva och ledare/instruktörer i föreningslivet samt träningsanläggningar	Antal deltagare i snitt per insats Antal kompetensutvecklingsinsatser	Simhall	Fritidsenheten

4.2	Årlig samverkan för samsyn bland träningsanläggningar, kommun och polis kring dopningsmedel, kosttillskott och träning	Andel träningsanläggningar som deltagit per samverkanstillfälle	Simhallen	
4.3	Kontinuerligt tillgodose nyanländas behov av kunskap om skadligt bruk och beroende av ANDTS	Antal informationsinsatser	Arbetsmarknadsenheten	

4.7 Mål 5: Personer med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha tillgång till vård och stöd av god kvalitet samt antalet personer som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar ska minska

	Uppdrag	Indikatorer	Huvudansvarig	Deltagande
5.1	Kontinuerligt erbjuda anhöriga barn och vuxna till personer med missbruk, eller missbruk i kombination med psykisk ohälsa, stöd i olika former	Antal stödinsatser till anhöriga	Öppenvårdsenheten	
5.2	Utveckla förebyggande insatser på grupp- och individnivå för barn och unga vuxna med	Antal insatser	Sektorstöd välfärd	Öppenvårdsenheten Sektor lärande

	närstående som har missbruk. Insatserna ska minska de negativa konsekvenserna av den närståendes missbruk			
5.3	Kontinuerligt erbjuda vårdnadshavare råd och stödsamtal kring droger	Andel vårdnadshavare som varit i kontakt med Öppenvårdsenheten för råd- och stödsamtal	Öppenvårdsenheten	
5.4	Kontinuerligt erhålla en god organisation för vård gällande missbruk och erbjuda de psykosociala behandlings- och stödinsatser som rekommenderas av Socialstyrelsen (Nationella riktlinjerna för missbruksvård)	Andel individer som efter avslutad behandlings - eller stödinsats upplever att de har ett mindre eller är helt fria från alkohol-, narkotika-och spelberoende.	Öppenvårdsenheten	IFO Myndighet Vuxen